

Список использованной литературы:

1. Глобальный зеленый новый курс. Доклад UNEP. – март 2009. – 42 с. // Режим доступа: <http://www.unep.org/greeneconomy>.
2. Стратегический план развития Республики Казахстан до 2020 года. Утвержден Указом Президента Республики Казахстан от 1 февраля 2010 года № 922 // Режим доступа: http://www.kazpravda.kz/_pdf/feb10/120210plan_2020.pdf.

ІДЕНТИФІКАЦІЯ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ У СИСТЕМІ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Л.Б. Долінський

м. Київ, ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

З метою здійснення банківського нагляду у методичних вказівках з інспектування банків «Система оцінки ризиків» [1] НБУ виділяє дев'ять категорій ризику, а саме: кредитний ризик, ризик ліквідності, ризик зміни процентної ставки, ринковий ризик, валютний ризик, операційно-технологічний ризик, ризик репутації, юридичний ризик та стратегічний ризик.

У методичних рекомендаціях *щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України* [2] додано розподіл цих 9 категорій ризику на дві групи: фінансові (кредитний, ринковий, валютний, ліквідності та зміни процентної ставки) та нефінансові (операційно-технологічний, репутації, юридичний та стратегічний).

Ці категорії не є взаємовиключними, а навпаки – є взаємопов'язаними, причому будь-який банківський продукт або послуга може наражати його відразу на декілька видів ризику.

Зазначимо, що хоча класифікація, введена методичними матеріалами НБУ [1-2], розроблялася Регулятором для банківської сфери, на наш погляд, вона є доволі універсальною та її потенційне коло застосування є значно ширшим.

Також у нормативних документах [1-2] сказано, що під час

розроблення власної класифікації ризиків, банк має врахувати класифікацію ризиків, що визначена Національним банком, та у разі потреби розширити перелік ризиків з метою удосконалення практики управління ними, у тому числі з урахуванням кращої світової та вітчизняної практики, зокрема Базельського комітету з банківського нагляду, а також Принципів корпоративного управління.

На сьогодні Україна, на ряду з іншими європейськими країнами, задекларувала дотримання на вітчизняному фінансовому ринку принципів стандарту «*Міжнародна конвергенція вимірювання капіталу та стандартів капіталу*», який отримав неофіційну назву *Базель II* [3]. Цей стандарт виокремлює три основні види ризиків, що притаманні фінансовим установам: кредитний, операційний та ринковий. Зазначимо, що всі ці 3 види ризиків за Базелем II наявні й серед 9 категорій ризику, що визначені НБУ.

На нашу думку, серед усіх розглянутих вище видів (типів, категорій) банківського ризику, на сьогодні саме кредитний становить найбільшу загрозу для стабільності функціонування банку. Ще у 1997 році Базельський комітет по банківському нагляду, викладаючи власні *основоположні принципи* [4] назвав кредитний ризик основним видом фінансового ризику, з яким мають справу фінансові інститути в процесі своєї діяльності. Ця теза є актуальною і сьогодні, що підтверджується, зокрема, дослідженнями провідної міжнародної консалтингової компанії *McKinsey & Company* [5], в яких стверджується, що у декомпозиції основних видів ризику типового комерційного або інвестиційного банку близько 20% займає операційний ризик, ще близько 20% - ринковий ризик, а 60%, що залишилися, становить саме кредитний ризик.

Зниження кредитного ризику опосередковано призводить й до зниження інших видів ризику, що супроводжують кредитно-інвестиційні операції (операційний ризик, ризик ліквідності, ринковий ризик, тощо).

З іншого боку, кредитний ризик можна вважати синтезуючим (результуючим) для усіх інших видів ризику, оскільки будь-які бізнес-події та притаманні ним види ризику,

за реалізації їх негативних наслідків, можуть спричинити погіршення фінансового стану, отже призвести до зниження *надійності* (фінансової стійкості, платоспроможності, тощо) та збільшення *кредитного ризику* організації.

Тут доцільно навести славнозвісний приклад краху одного зі старіших торгових банків світу – англійського банку Барінгс (*Barings Bank*). Цей банк пережив Велику депресію та дві світові війни, але у 1995 році збанкрутував внаслідок несанкціонованих дій голови сингапурського відділу деривативних продажів Ніка Лісона (*Nick Leeson*) [6]. З погляду ризик-менеджменту, можна стверджувати, що недоліки систем внутрішнього контролю (*операційний ризик*) стосовно торгівлі деривативами на фондовому ринку одного з трейдерів, внаслідок хибного прогнозування ринкових цін (*ринковий ризик*), призвели до фінансової неспроможності банку закрити ф'ючерсні позиції по біржових контрактах (*ризик втрати ліквідності*), що в свою чергу спричинило повний крах (дефолт) й банкрутство банку (*кредитний ризик*, тобто ризик неплатежу, ризик дефолту).

Список використаних джерел:

- 1.Методичні вказівки з інспектування банків «Система оцінки ризиків». Схвалено Постановою НБУ від 15.03.2004р. №104. — електронний документ, режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v0104500-04>
- 2.Методичні рекомендації щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України. Схвалено Постановою НБУ від 02.08.2004р. №361. — Електронний документ, режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v0361500-04>
- 3.International convergence of capital measurement and capital standards: A revised framework. Bank for International settlements, Basle Committee on Banking Supervision, 2004. — <http://www.bis.org>
- 4.Core principles for effective banking supervision. Basle Committee on Banking Supervision, 1997, April. — <http://www.bis.org>
- 5.Матеріали з офіційного сайту компанії «McKinsey»

<http://www.mckinsey.com/business-functions/risk/our-insights/mckinsey-on-risk/working-papers-on-risk>

6. Матеріали з сайту інтернет-енциклопедії «Вікіпедія»
https://ru.wikipedia.org/wiki/Barings_Bank

ОПТИМІЗАЦІЯ ПОЛІТИКИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ БАНКУ

Т.В. Доценко, М.О. Каша
м. Суми, Сумський державний університет

Сучасні умови розвитку як банківської системи України, зокрема, так і світової фінансової системи в цілому, зумовлюють діяльність банків в постійному невизначеному середовищі із систематичними кризовими явищами. Враховуючи дану ситуацію саме ризик виступає невід'ємним і обов'язковим явищем ведення банківського бізнесу сьогодення. В свою чергу, базовим видом ризику для банків, є ризик пов'язані з кредитним портфелем банків. Таким чином, все більшої актуальності набуває формування такої політики управління кредитним ризиком, яка надасть можливість забезпечити оптимальне співвідношення між власною доходністю та ризиком.

Розроблення ефективної політики управління кредитним ризиком, в першу чергу, передбачає необхідність дослідження сутності категорії «кредитний ризик». У світовій економічній практиці існує значна кількість поглядів на трактування даного поняття [1, 2, 4, 5]. Результати наукового дослідження свідчать, що категорія «кредитний ризик» визначається як: 1) обсяг очікуваних збитків (витрат) по активу, що виникають через дефолт позичальника; 2) ризик несплати контрагентом позики банку та нарахованих відсотків; 3) ймовірність зменшення вартості активів банку внаслідок неспроможності клієнтів здійснювати їх зобов'язання.

Запропоновано розглядати кредитний ризик як ризик, який загрожує доходу банку та його капіталу, у випадку можливого порушення виконання позичальником своїх зобов'язань перед